

Nr 2.

Av herr **Nilsson, Petrus, m. fl.**, *angående bestämmelser om visst företräde för svenska jordbruksprodukter vid upphandling för statens behov.*

I cirkulär den 3 mars 1922 (Sv. förf.-saml. nr 116) förklarar Kungl. Maj:t att myndighet, som har att verkställa upphandling för statens behov, må, när upphandlingen är av beskaffenhet att kunna i avsevärdare mån medverka till uppehållande av svensk industri eller beredande av arbetstillgång inom landet, giva företräde åt svensk vara eller, vid val mellan svenska varor, åt vara, som till större del tillverkas av svenska materialier eller med anlåtande av svensk arbetskraft, även om myndigheten skulle anse sig vid sträng tillämpning av föreskrifterna i förordningen av den 16 januari 1920 (Sv. förf.-saml. nr 10) icke vara därtill berättigad; ägande myndigheten där skillnaden i pris mellan svensk och utländsk vara respektive mellan svenska varor av i nyss nämnda avseenden olika tillverkning är så stor, att myndigheten trots förberörda medgivande icke finner sig böra träffa avtal om inköp av svensk vara respektive vara av mera genomgående svensk tillverkning, underställa ärendet Kungl. Maj:ts prövning.

Kungl. Maj:t förordnade därjämte, att myndighet skulle vid infordrande av anbud för upphandling för statens behov dels giva tillkänna, att svenska materialier och svensk arbetskraft i största möjliga utsträckning borde komma till användning vid tillverkning av den vara anbudet avsåg, dels ock föreskriva att i anbudet skulle såvitt möjligt uppgivas, i vilken utsträckning inhemska råmaterialier eller halvfabrikat ingå i och svensk arbetskraft använts vid framställningen av den färdiga varan.

Genom detta cirkulär, som fortfarande är gällande, tillförsäkras svenska industriprodukter klart företräde, även i prisavseende, vid upphandling för statens behov, vilket vi för vår del anse rätt och riktigt. Emellertid finnas inga motsvarande bestämmelser i fråga om lantbruksprodukter, ehuru man tycker att jordbrukets sedan lång tid svåra läge, som dessutom försämrats år efter år, borde ha manat till liknande åtgärd till förmån för användning av varor framställda av svensk arbetskraft även i detta fall.

För våra statliga institutioners räkning upphandlas årligen högst betydande kvantiteter importerade livs- och fodermedel, samtidigt som det svenska jordbruket lider under de allra största svårigheter att få avsättning för sina produkter till priser, som täcka produktionskostnaderna.

I nyss nämnda kungl. cirkulär betonas uttryckligen, att svenska industriprodukter skola givas företräde, även om priset skulle ställa sig högre, och det är helt naturligt på denna punkt, som vikten i allmänhet ligger vid avgörandet. I avsaknad av liknande direktiv för livsmedel och foder-

varor ha vederbörande myndigheter tydligen icke ansett sig äga befogenhet att förfara på samma sätt i fråga om dessa som när det gällt industri-varor, och följden har blivit att utländska livsmedel och fodervaror till-låtits att i stor utsträckning konkurrera ut de svenska. Under sistlidet år torde bland annat estnisk potatis och tysk foderhavre i åtskilliga fall ha kommit till användning vid armén, ehuru utmärkt svensk vara fanns i rikliga mängder och till priser, som högst obetydligt, om ens något, överstego importvaran. Genom bristen på ursprungsbeteckning har det även hänt, att svensk vara fått stå tillbaka för utländsk, även i fall då ingen prisskillnad rått.

Beträffande svensk brödsäd och svenskt mjöl synes upphandlingen för statliga institutioner alltför ofta handhavas enligt principer, som icke hålla måttet vid en närmare granskning. Det må vara förklarligt, om en bageriidkare i eget ekonomiskt intresse föredrager t. ex. amerikanskt vete-mjöl, därför att detta ger större brödotbyte på grund av sin större för-måga att upptaga vatten, men att vid en statlig institution använda ut-ländskt mjöl blott för att det ger ett vitare men för övrigt icke bättre bröd än det svenska, torde vara olämpligt. I detta fall ställer sig den svenska varan dessutom icke dyrare utan snarare billigare än den ut-ländska.

Det har ej så sällan givits exempel på att industriella arbeten och le-veranser förbehållits svenska företag trots en mycket avsevärd skillnad i pris vid anbudslämnandet. Liknande förmåner för leverantörer av svenska livsmedel och fodervaror skulle bli ej oväsentliga fördelar för jordbruket, och man torde med nu rådande hårda villkor för jordbruket icke böra förbise någon åtgärd, som kan bidra till att lätta trycket, även om den såsom denna har en ganska begränsad räckvidd.

Då dessutom önskvärdheten av såvitt möjligt lika behandling av olika näringar från statsmakternas sida kräver denna komplettering av nuva-rande bestämmelser, få vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om utfärdande snarast möjligt av bestämmelser angående samma företräde för svenska jord-bruksprodukter vid upphandling för statens behov som genom Kungl. Maj:ts cirkulär den 3 mars 1922 föreskrivits beträffande industriprodukter.

Stockholm den 13 januari 1930.

L. Tjällgren.
Karl Andersson.
C. A. Reuterskiöld.

Oscar Ericson.
Per Andersson.
L. G. Bodin.

Petrus Nilsson.
And. Henriksson.
Ernst Svenson.
Alexander Nilsson.